

DECIZIE

09 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și Societatea cu Răspundere Limitată „Gordincom”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Elvitis-Com” împotriva lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și Societății cu Răspundere Limitată „Gordincom”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu cu privire la determinarea cotei-părți a debitorului din proprietatea comună în devălmășie,

împotriva încheierii din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 mai 2016, SRL „Elvitis-Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și Societății cu Răspundere Limitată „Gordincom”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu cu privire la determinarea cotei-părți a debitorului din proprietatea comună în devălmășie.

Prin hotărârea din 28 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă integral acțiunea înaintată de SRL „Elvitis-Com”; a fost atribuită proprietății comune în devălmășie - bunului imobil, încăpere ne locativă cu suprafața 115,2 m.p., nr. cadastral XXXXX, din mun. Chișinău, str. N. Dimo 1/1, regimul proprietății comune pe cote-părți și a fost determinat lui Ion Gherman și Anei Gherman câte 1/2 cotă-parte ideală fiecăruia din încăperea ne locativă nr. cadastral XXXXX; a fost atribuit proprietății comune în devălmășie - bunului imobil, încăpere ne locativă cu suprafața 79,9 m.p., nr. cadastral XXXXX din mun. Chișinău, str. N. Dimo 1/1, regimul proprietății comune pe cote-părți și a fost determinat lui Ion Gherman, Pavel Gherman și Alei Gherman câte 1/3 cotă-parte ideală fiecăruia din încăperea ne locativă cu suprafața 79,9 m.p., nr. cadastral XXXXX; a fost atribuit proprietății comune în devălmășie - partea socială de 80,0291 % din capitalul social a SRL „Gordincom”, regimul proprietății comune pe cote-părți și a fost determinat lui Ion Gherman și Alei Gherman câte 1/2 cotă-parte ideală fiecăruia din partea socială de 80,0291% din capitalul social a SRL „Gordincom”; a fost încasat în mod solidar din contul lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și SRL „Gordincom” în

beneficiul SRL „Elvitis-Com” cheltuielile de judecată formate din taxa de stat achitată de reclamant la depunerea acțiunii în sumă de 300 de lei.

La 03 aprilie 2019, Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom” au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen și casarea acesteia.

În motivarea cererii de repunere în termen au invocat că hotărârea contestată nu le-a fost adusă la cunoștință, iar despre existența acesteia au aflat la 11 martie 2019. Totodată, au indicat că în cererea de chemare în judecată au fost indicate incorect adresele pârâților, fapt ce a dus la imposibilitatea recepționării citațiilor.

De asemenea, au invocat că Ion Gherman se afla în custodia statului, iar instanța nu a dispus escortarea acestuia. Pavel Gherman s-a stabilit cu traiul peste hotarele țării și, respectiv, nu a cunoscut despre existența litigiului, iar Ala Gherman a fost în imposibilitate de a se prezenta în ședință din motiv că se afla la serviciu în afara mun. Chișinău, iar, avocatul acesteia s-a aflat în concediu, fapt despre care instanța a fost înștiințată.

Astfel, au afirmat apelanții că le-au fost încălcate grav drepturile.

Prin încheierea din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și SRL „Gordincom” cu privire la repunerea în termenul de apel; a fost restituit apelul declarat de Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom” împotriva hotărârii din 28 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Elvitis-Com” împotriva lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și SRL „Gordincom”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu cu privire la determinarea cotei-părți a debitorului din proprietatea comună în devălmășie.

Invocând ilegalitatea încheierii din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, la 16 august 2019, Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom” au depus recurs, prin care au solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea încheierii contestate și hotărârii primei instanțe cu trimiterea cauzei spre rejudecare pentru remedierea încălcărilor admise de instanțele de judecată.

În motivarea recursului au indicat că încheierea instanței de apel este neîntemeiată și urmează a fi casată, deoarece Ion Gherman fiind privat de libertate, a fost deținut în custodia statului RM la penitenciarul IP-15 Cricova și a fost pus în imposibilitate reală de a cunoaște despre careva acțiuni civile înaintate și aflate pe rol în instanțele de judecată; de a recepționa personal sub semnătură orice corespondență, inclusiv careva citații; de a cunoaște despre data, ora și locul examinării cauzei civile; de a fi prezent (mai exact de a fi asigurată escortarea) în instanță civilă, în lipsa unui demers/ dispoziției speciale emise de instanță de judecată de ordin civil; de a contracta și achita un avocat de ordine civilă, care ar prezenta interesele sale în instanța civilă sau de a solicita avocatul din oficiu.

În privința Alei Gherman, în calitate de persoana fizică, au indicat că au solicitat prezentarea copiilor din dosar și termen suplimentar de a face cunoștință cu acestea și de a contracta un avocat. Deoarece, era sezonul de vară, iar avocatul cu care a dus tratative era plecat în concediu, a solicitat amânarea ședinței de judecată, iar ulterior nu a fost nici citată la adresa domiciliului, nici anunțată la telefon. Totodată, fiind în perioada de producere sezonieră, și având în vedere, că întreprinderea la care activează permanent se află în afară mun. Chișinău a specificat că s-a aflat la locul de muncă în or. Râșcani.

Totodată, au specificat SRL „Gordincom” este un agent economic separat, cu drepturile și obligațiunile separate de persoana fizică Ala Gherman. Mai mult, au comunicat că prima instanță cunoștea că întreprinderea de producere practic este situată în or. Rîșcani și doar înregistrarea juridică este în mun. Chișinău, or, în adresa societății nu a fost trimisă nici o citație sau înștiințare.

De asemenea, în partea ce ține de Pavel Gherman au specificat că acesta s-a stabilit cu traiul și lucrul de mai mulți ani peste hotarele Republicii Moldova, astfel, a fost în imposibilitate reală de a cunoaște despre litigiul înaintat de SRL „Elvitis-Com”, iar la materialele dosarului nu există nici o dovadă legală de citare a lui Pavel Gherman.

Astfel, au susținut recurenții că instanța de apel contrar argumentelor expuse în cererea de apel și de asemenea în lipsa apelanților a emis încheierea din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu încălcarea gravă a drepturilor lor.

Recurenții au mai indicat că prima instanță nu li-a adus la cunoștință hotărârea sa, la actele cauzei lipsind dovada recepționării, iar cu hotărârea au luat cunoștință în data de 11 martie 2019 și respectiv termenul de declarare a apelului urma a fi calculat de la momentul aducerii la cunoștință și nu de la momentul adoptării.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 16 iulie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire din 31 iulie 2019 (f.d. 72), dar la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a acesteia de către recurenți.

Astfel, recursul declarat la 16 august 2019, este în termen.

Conform art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că la 03 aprilie 2019, Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom” au declarat apel împotriva hotărârii din 28 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând repunerea în termen și casarea acesteia.

Articolul 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă prevede că instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 16 iulie 2019 a respins cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal.

Recurenții au criticat încheierea instanței de apel, indicând că instanța de apel a ajuns la o concluzie incorectă precum că nu sunt temeiuri de repunere în termenul

de declarare a apelului, deoarece argumentele invocate și materialele cauzei denotă contrariul.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom” au atacat cu apel hotărârea din 28 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu prevederile art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Aliniatul (3) al aceluiași articol prevede că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Recurenții odată cu depunerea cererii de apel au solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, indicând că nu au cunoscut despre existența hotărârii judecătorești, astfel au fost lipsiți de posibilitatea de a o contesta în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În baza art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 111, alin. (3) din Codul de procedură civilă, statuează că dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Așadar, prin prisma normelor precitate se denotă cert că termenul de declarare a apelului a început să curgă în data de 29 august 2017 și a expirat la 27 septembrie 2017, pe când cererea de apel a fost depusă abia la 03 aprilie 2019.

Prin urmare, instanța de apel întemeiat a constatat cu certitudine faptul omiterii termenului de contestare a hotărârii, prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În corespundere cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Aliniatul (4) al aceluiași articol stabilește că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În speță, recurenții au recunoscut faptul omiterii termenului de contestare a hotărârii din 28 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, ori odată cu contestarea acesteia au solicitat repunerea în termen de declarare a apelului.

Reieșind din situația de fapt urmează a reține că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe și instituirea unor termene, după a căror expirare, valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Astfel, efectuarea repunerii în termen este condiționată de existența motivelor întemeiate de omitere a acestuia și prezentarea probelor care adevăresc motivele existente.

Or, analizând motivele de repunere în termen invocate, instanța de apel întemeiat la caz li-a apreciat ca fiind neîntemeiate.

Așadar, în corespundere cu prevederile art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În conformitate cu art. 102 alin. (1), (4¹) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca ne citarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În sensul art. 105 alin. (1) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citați (sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Actele cauzei atestă faptul că, în corespundere cu dispozițiile legale enunțate, prima instanță a citat pârâții la adresa de domiciliu a acestora, și anume: mun. Chișinău, str. Nicolae Dimo 1/1, ap. 5, ori aceeași adresă apelanții au indicat-o și în cererea de apel. De altfel, la adresa respectivă se află și sediul SRL „Gordincom”.

Prin urmare, argumentul recurenților precum că instanța i-a citat la o adresă incorectă, este unul pur declarativ.

De asemenea, se reține că deși pârâții/ recurenți au fost citați la adresa corectă, corespondența nu a fost recepționată de aceștia, fiind restituită cu mențiunea factorului poștal „nereclamat” (f.d. 23, 24, 29, 30).

La acest segment, instanța de apel întemeiat a menționat că în corespundere cu pct. 2 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016, trimiterea nereclamată este trimiterea poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepționare a acesteia.

Așadar, nereclamarea corespondenței este imputabilă exclusiv pârâților, din partea instanței nefiind admise careva încălcări de procedură.

Totodată, în privința lui Ion Gherman, Colegiul învederează că instanța a expediat corespondența în adresa Penitenciarului nr. 15, unde acesta își ispășea pedeapsa (f.d. 31), iar în privința lui Pavel Gherman a fost efectuată citarea publică (f.d. 36), în condițiile art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează

că dacă locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

În privința Alei Gherman Ala, care este și administratorul SRL „Gordincom”, Colegiul remarcă faptul că aceasta a fost prezentă în ședințele de judecată din 07 februarie 2017 și 31 martie 2017 (f.d. 42-45), existând dovada citării legale a acesteia pentru ședințele din 31 martie 2017 și 08 iunie 2017 (f.d. 33, 38), mai mult aceasta a depus și cerere de amânare pentru ședința din 08 iunie 2017 (f.d. 39), or, în conformitate cu prevederile art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca ne citarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În astfel de circumstanțe, se denotă cert că pârâți/ recurenți au fost în cunoștință de cauză despre litigiul pendinte și aveau obligația pozitivă de a se interesa de stadiul procesului și rezultatul examinării cauzei, astfel, încât să exercite calea de atac în interiorul termenului stabilit prin lege, ori, în conformitate cu prevederilor art. 61 Cod de procedură civilă, părțile sânt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Pe cale de consecință, instanța de judecată consideră că recurenții au demonstrat o neglijență a drepturilor lor procedurale stipulate în legislația națională. Or ultimii trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile lor de acces la instanță. Contrar celor menționate, apelanții nu a dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen.

În astfel de circumstanțe, instanța de judecată decelează că acțiunile recurenților privind depunerea cererii de apel la 03 aprilie 2019, împotriva hotărârii din 28 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, nu constituie decât o ignorare a acestora de a-și respecta drepturile și obligațiile procedurale, în condițiile când art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Aici se impune a se scoate în evidență că CtEDO, în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Conform practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă

aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; Malahov c. Moldovei, hotărârea din 07 iunie 2007).

Subsidiar, Colegiul precizează că recurenții erau obligați să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunilor lor, având în vedere și faptul că cadrul legal la acest compartiment este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău, corect a respins cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel depusă de Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și SRL „Gordincom”, iar argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul este neîntemeiat și necesită a fi respins, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ion Gherman, Pavel Gherman, Ala Gherman și Societatea cu Răspundere Limitată „Gordincom”.

Se menține încheierea din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Elvitis-Com” împotriva lui Ion Gherman, Pavel Gherman, Alei Gherman și Societății cu Răspundere Limitată „Gordincom”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu cu privire la determinarea cotei-părți a debitorului din proprietatea comună în devălmășie.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat